

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В РЕАЛІЯХ ВІЙНИ

Войцеховська А.О., аспірантка кафедри економіки та підприємництва

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Ломачинський А.О., студент I курсу

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Науковий керівник: Ломачинська І.А., д.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

24 лютого 2022 року почалося повномасштабне вторгнення росії в Україну, що змінило динаміку розвитку національної економіки, призупинило позитивні процеси цифрової трансформації економіки України. З метою захисту прав та інтересів громадян і держави, забезпечення якнайскорішої перемоги та національної безпеки в майбутньому були внесені поправки до законодавства, запропоновані програми підтримки бізнесу та військово-промислового комплексу країни. Унаслідок усі сфери життя суспільства, в тому числі й економічна, перебудовуються і якісно змінюються, для того, щоб мати змогу виконувати специфічні функції, викликані війною.

У результаті широкомасштабної воєнної агресії відбулися руйнування підприємств та інфраструктури, освітніх та наукових закладів, серйозні перебої з підключенням до інтернету, кібератаки, виїзд закордон висококваліфікованих фахівців. Упровадження воєнного стану призупинило дію окремих законодавчих актів, спонукало впроваджувати екстрені заходи, зокрема, був зафіксований курс гривні до долару США, зменшені податки на окремі продукти, збільшена емісія

грошей для покриття бюджетного дефіциту, збільшення облікової ставки НБУ до 25%, призупинена легалізація ринку віртуальних активів й ін. Поряд із цим уряд запропонував для підтримки бізнесу ряд програм, зокрема, релокації, кредитування «5-7-9», окремі податкові пільги, компенсацію за працевлаштування тимчасово переміщених, «Робота й ін.

Неможливість ефективно функціонувати суб'єктам господарювання в умовах війни, але маючи бажання захистити бізнес, підтримати економіку, допомогти ЗСУ, обумовило потребу у прискоренні трансформації бізнесу на основі використання цифрових технологій. Якщо в умовах мирного часу останні, перш за все, забезпечують зростання конкурентоспроможності, формують докорінно нові відносини між компанією, співробітниками, клієнтами чи споживачами, то в умовах війни це спосіб зберегти робочі місця та джерела доходів для населення, швидко переорієнтуватися на виробництво вкрай важливих товарів і послуг, підвищити рівень безпеки бізнесу у цілому.

Не зважаючи на скорочення попиту, доходів і прибутку від господарської діяльності, зайнятості населення суб'єкти господарювання продовжують функціонувати. За даними Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА) лише 44% підприємств працюють в повному обсязі, 53% працюють з обмеженнями, і тільки 3% не працюють. 82% компаній проводять підготовку на випадок перебоїв з постачанням води, газу, електроенергії, 56% – до ударів по критичній інфраструктурі, транспортній мережі та підприємствам, 53% – до перебоїв зі зв'язком та Інтернетом. При цьому 73% бізнесів стверджують, що їм вистачає фінансових ресурсів для функціонування та розвитку, а період фінансової стійкості 61% оцінюють в рік та більше, ще 26% – в пів року, і тільки 6% – в кілька місяців. Основними джерелами фінансування є оборотні кошти – 63%, 17% користуються міжнародним кредитуванням, 13% – банківськими позиками, 3% – комерційним кредитуванням [1].

Серед цифрових інструментів, які є корисними для вітчизняних компаній вже сьогодні, слід визначити організацію дистанційної роботи працівників,

електронний документообіг, платформні моделі. Утім, ефект від їх запровадження залежить від воєчасної трансформації бізнес-моделей [2].

Дистанційна робота може бути здійснена шляхом використання віртуальних робочих столів та належним збереженням даних. Віртуальний робочий стіл – це хмарне рішення для віртуалізації робочого простору, яке дозволяє оптимально організувати виконання функцій і задач співробітниками для максимально ефективної роботи компанії. Завдяки йому можна налаштувати роботу усього бізнесу, адаптуючи окремо під кожного працівника з персональним набором програм. Більш того, це дозволяє забезпечити синхронізацію процесів і залученість персоналу до удосконалення бізнесу.

Ще до війни компанії почали переходити на електронний документообіг, чому сприяла і держава. У сучасних умовах це особливо важливо задля поновлення ефективної роботи, збереження усіх документованих процесів. Тим більше, для всіх доступний КЕП (кваліфікований електронний підпис), що суорганами. Держава активно підтримує бізнес у прагненні стати на шлях діджиталізації навіть в умовах воєнного стану. Так через портал «Дія» доступні безліч державних дозвільних послуг, безкоштовні консультаційні послуги, програми підтримки та грантової допомоги для бізнесу, «Декларація для бізнесу» та податкова звітність й ін. До кінця воєнного стану підприємці зможуть замінити цією послугою 374 види різних дозвільних документів.

Ефективним рішенням є і цифрові платформи, які дозволяють без посередника об'єднати декілька незалежних груп продуктів заради збільшення прибутку всіх учасників. Платформні моделі базуються на передових технологіях Індустрії 4.0 та пришвидшують взаємодію суб'єктів економічної діяльності у реальному часі.

Отже, не зважаючи на складнощі сучасних реалій розвиток бізнесу за допомогою цифрових технологій дозволяє «вижити» суб'єктам господарювання та стає каталізатором їх конкурентоспроможності та ефективного розвитку. Інновації – це здатність до переформовування в умовах війни. Отже, ті компанії,

які використають всі можливості діджиталізації сьогодні, зможуть створити успішну бізнес-стратегію на майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вплив масових ракетних обстрілів на роботу бізнесів: веб-сайт. <https://eba.com.ua/ostanni-masovani-raketni-obstrily-vplynuly-na-robotu-polovynu-biznesiv-eva/> (дата звернення: 28.10.2022)

2. Ломачинська І., Войцеховська А., Чуркіна І. Трансформація бізнес-моделей підприємницької діяльності в умовах цифровізації економіки та фінансового сектору. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 2021. Том 20. Вип. 3 (49). С. 97-113.